

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI EUROREGIONALNEJ IM. ALCIDE DE GASPERI W JÓZEFOWIE

SYLABUS

I. Informacje o przedmiocie

Nazwa przedmiotu	SEMINARIUM DYPLOMOWE			Rok akademicki	2022/2023
Kierunek studiów	Pedagogika			Forma studiów	studia niestacjonarne
Zakres studiów	Pedagogika przedszkolna z wczesnoszkolną z terapią pedagogiczną			Profil studiów	ogólnoakademicki
Prowadzący przedmiot	promotorzy zatwierdzeni na dany rok akademicki			Cykl kształcenia	
Dane kontaktowe dla studentów	E-mail	imie.nazwisko@wsge.edu.pl	Telefon	227891903	Semestr IV MGR
Forma prowadzenia zajęć	wykład		ćwiczenia		(seminarium dyplomowe / konwersatorium / warsztaty / laboratoria/ zajęcia projektowe) ..... (wpisać jakie)
(I) Proszę pamiętać o dostosowaniu formy zajęć do możliwości uzyskania i weryfikacji założonych efektów uczenia się. (II) Proszę wybrać odpowiednie przez wstawienie znaku "X" w kolumnie obok.			x		
Wymagania wstępne					

II. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się w godzinach oraz punktach ECTS

(I) Jeden punkt ECTS odpowiada efektom uczenia się, których uzyskanie wymaga od studenta 25 lub 30 (praktyka zawodowa) godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę.

Forma zajęć	Sposób realizacji		Czynności	Liczba godzin
Wykład	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów („na sali”)		przygotowanie do zajęć	
	bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	indywidualna praca studenta	czytanie wskazanej literatury	
			napisanie referatu / eseju	
			przygotowanie do zaliczenia / egzaminu	
	e-learning	inne ...		
Ćwiczenia	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów („na sali”)			27
	bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	indywidualna praca studenta	przygotowanie do zajęć	15
			czytanie wskazanej literatury	20
			napisanie referatu / eseju	
	e-learning	przygotowanie do zaliczenia / egzaminu	63	
		inne ...		
Inne ...	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów („na sali”)			
	bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	indywidualna praca studenta	przygotowanie do zajęć	
			czytanie wskazanej literatury	
			napisanie referatu / eseju	
	e-learning	przygotowanie do zaliczenia / egzaminu		
		inne ...		
Sumaryczne obciążenie studenta				125
Punkty ECTS				5

III. Cel przedmiotu i treści programowe

Cel przedmiotu	Celem zajęć seminarium dyplomowego jest przygotowanie studentów do samodzielnego zgromadzenia materiałów oraz napisania pracy magisterskiej spełniającej wymogi określone dla tego rodzaju prac. Celem jest również wspólne ze studentami wypracowanie koncepcji pracy ze szczególnym uwzględnieniem: celu pracy, przedmiotu badań, problemów badawczych i hipotez, określenia zmiennych i dobranie ich wskaźników, dobór narzędzi badawczych oraz samodzielne ich opracowanie a także ustalenie harmonogramu pracy. Celem zajęć jest również stworzenie ostatecznej wersji pracy dyplomowej.

Treści programowe (szczegółowy program zajęć dydaktycznych)				
metody dydaktyczne (wybrać i wpisać z listy poniżej *)		forma zajęć: ĆWICZENIA		
		wyjaśnienie, opis, konsultacja, prezentacja z wykorzystaniem środków multimedialnych)		
lp.	temat zajęć	zagadnienia	liczba godzin zajęć	
			bezpośredni kontakt („na sali”)	e-learning
1.	Wprowadzenie do przedmiotu	Organizacja zajęć - sylabus przedmiotu: cel, metody, treści, efekty, wymagania do zaliczenia przedmiotu. Ustalenie planu pracy na semestr. Zaliczenie seminarium (przygotowanie ostatecznej wersji pracy dyplomowej)	1	
2.	Najważniejsze informacje dotyczące wymagań formalnych pracy dyplomowej - Regulamin Procesu Dyplomowania	Przypomnienie informacji dotyczących formalnych wymagań - analiza Regulaminu procesu dyplomowania	1	
3.	Poszanowanie praw autorskich	Przypomnienie wiadomości dotyczących obszaru poszanowania praw autorskich oraz techniki tworzenia przypisów i bibliografii - ćwiczenia w tworzeniu bibliografii i przypisów. Jednolity system antyplagiatowy.	2	
4.	Tworzenie części badawczej pracy dyplomowej	Analiza metod wykorzystywanych w naukach o bezpieczeństwie. Projektowanie narzędzi badawczych. Metody zbierania danych. Opracowanie (ilościowe i jakościowe) zebranych danych. Formułowanie wniosków z części badawczych.	5	
5.	Tworzenie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowanego	Grupowe i indywidualne konsultacje dotyczące tworzenia pracy dyplomowej (ostateczna wersja części teoretycznej, tworzenie części badawczej, formułowanie wniosków, tworzenie wstępu i zakończenia). Przygotowanie ostatecznej wersji pracy dyplomowej. Konsultacje związane z przygotowaniem do egzaminu dyplomowanego	18	
Suma godzin			27	
* Metody podające: wykład, narracja, opis, wyjaśnianie, konsultacja, pokaz. Metody niepodające: metoda problemowa, metoda problemowa w grupach, dyskusja, dyskusja zaplanowana, debata, dialog, gra dydaktyczna (symulacyjna, sytuacyjna, inscenizacja), burza mózgów; zajęć praktycznych, projektów (np. metoda laboratoryjna, projekt badawczy, grupowy projekt studencki, indywidualny projekt studencki, prezentacja z wykorzystaniem środków multimedialnych), tekstu przewodniego (np. analiza i interpretacja tekstów źródłowych lub przepisów prawnych). Technika kształcenia na odległość: e-learning.				

IV. Efekty uczenia się i ich weryfikacja	
KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol efektu kierunkowego	Treść efektu kierunkowego
Wiedza	
K2A_W01	w stopniu pogłębionym posiada wiedzę o źródłach i miejscu pedagogiki w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk, zna terminologię używaną w pedagogice oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych na poziomie rozszerzonym
K2A_W02	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o faktach, obiektach i zjawiskach, a także o współczesnych kierunkach rozwoju pedagogiki i pokrewnych dyscyplin naukowych, o nurtach i systemach pedagogicznych, ich historycznych i kulturowych uwarunkowaniach
K2A_W04	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat subsdyscyplin i specjalizacji pedagogiki, obejmującą terminologię, teorię i metodykę
Umiejętności	
K2A_U04	potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny prowadzić debatę, wypowiadać się w mowie i na piśmie, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych ustnych i pisemnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych zagadnień pedagogicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin naukowych
K2A_U06	posiada rozwinięte umiejętności badawcze: rozróżnia orientacje w metodologii badań pedagogicznych, formułuje i testuje hipotezy powiązane z problemami badawczymi, dobiera adekwatne metody, techniki i konstruuje narzędzia badawcze; opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski, wskazuje kierunki dalszych badań, w obrębie wybranej subsdyscypliny pedagogiki
Kompetencje społeczne	
K2A_K01	potrafi krytycznie ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
K2A_K04	jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych, wykazuje aktywność, myśli i działa w sposób przedsiębiorczy, angażuje się we współpracę
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie w stopniu pogłębionym:	
K.1.W1.filozoficzne, metodologiczne i kulturowe podstawy badań społecznych i edukacyjnych; koncepcje wiedzy, pojęcie nauki i status wiedzy naukowej, społeczno-kulturowe uwarunkowania badań naukowych, nurty filozoficzne, paradygmaty badawcze i strategię badań, znaczenie i sposoby budowania teorii w badaniach naukowych; K.1.W2.strukturę procesu badawczego w kontekście przyjętej strategii badań (strategie ilościowe, jakościowe i mieszane); pojęcie projektu badawczego i etapów badań, kryteria wyboru strategii badawczej, cele badań i hipotezy badawcze, zmienne i związki między zmiennymi, konceptualizacja, operacjonalizacja zmiennych, zasady tworzenia ram pojęciowych badania, strategię i techniki doboru próby badawczej, definiowanie przypadku badawczego, specyfikę badań w pedagogice przedszkolnej i wczesnoszkolnej, rodzaje i typy badań (opisowe, diagnostyczne, wyjaśniające, weryfikacyjne, projektujące, porównawcze, eksperymentalne i quasi-eksperymentalne, sondażowe – metody indeksacji, pomiar i rodzaje skal pomiarowych, oraz badania: ewaluacyjne, panełowe, socjometryczne, porównawcze, terenowe, etnograficzne, performatywne, biograficzne, netografii, metody gromadzenia i analizy danych (rodzaje i sposoby wykorzystania obserwacji, typy wywiadów badawczych, analiza dokumentów, treści tekstowa, konwersacyjna, dyskursu i audiowizualna); narzędzia badawcze – konstruowanie kwestionariuszy, skal pomiarowych i testów pedagogicznych, arkuszy obserwacji, narzędzi socjometrycznych; zasady tworzenia scenariuszy badawczych i dyspozycji do badań jakościowych; K.1.W3.zasady przetwarzania i krytycznej analizy danych w kontekście przyjętej strategii badań i rodzaju danych; weryfikację i selekcję danych, kodowanie, klasyfikację, kwantyfikację i kategoryzację danych; podstawy analizy statystycznej (statystyka opisowa, rozkładyczności, miary tendencji centralnej i rozproszenia, analizy jedno i dwuczynnika, korelacje między zmiennymi, wnioskowanie statystyczne i testowanie hipotez, analizy porównawcze); selekcję i kodowanie danych jakościowych, wyłanianie kategorii analizy i analiza relacji między nimi, tworzenie wniosków, sieci, maczycy powiązań; programy komputerowe wspierające analizę danych ilościowych i jakościowych; K.1.W4.zasady opracowywania wyników i raportu z badań; sposoby prezentacji wyników badań, zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych; warsztat pisarski, style i gatunki, język i sposób narracji; K.1.W5 rolę jakości i rzetelności badań naukowych, różne kryteria jakości badań naukowych, w tym reprezentatywność, trafność, rzetelność, wiarygodność, transparentność, autentyczność, triangulacja perspektyw teoretycznych, metod badawczych i źródeł danych, możliwość uogólnienia i transferu rezultatów badawczych; K.1.W6.sposoby wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce społecznej i pedagogicznej, cele badawcze i typy badań w kontekście możliwości ich praktycznego zastosowania, sposoby praktycznego wykorzystania badań (analiza i diagnoza sytuacji, analiza problemów społecznych i pedagogicznych, określanie potrzeb i planowanie działań interwencyjnych, ewaluacja osiągnięć); krytyczno- emancypacyjny i transformacyjny potencjał badań naukowych; K.1.W7.etyczne aspekty prowadzenia i wykorzystywania badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych; podstawowe zasady przeprowadzania badań, dylematy i wybory etyczne na różnych etapach procesu badawczego, zaangażowanie uczestników badań, społeczno-polityczny kontekst badań społecznych, sposoby prezentacji wyników badań w przestrzeni publicznej; pojęcie plagiatu w pracy badawczej; K.1.W8.cebchy, style i redagowanie tekstów naukowych, cel i strukturę pracy dyplomowej; wybór pola badawczego w kontekście wiedzy osobistej i naukowej, technikę pracy naukowej, dobór i selekcję literatury, formy analizy materiałów źródłowych, formy prezentacji wyników badań i doniesień naukowych z literatury, ocenę i krytykę dostępnych źródeł teoretycznych, umiejętność wywodu i siłę argumentacji, problemy etyczne w pisaniu pracy magisterskiej; K.1.W9.metodologię prowadzenia badań naukowych; zastosowanie wiedzy i umiejętności metodologicznych we własnym projekcie badawczym, w tym wybór strategii badawczej, sformułowanie celu i przedmiotu badań, opracowanie metod i techniki badań, sformułowanie problematyki badań, przygotowanie narzędzi badawczych, dobór próby badawczej, teren i przebieg badań; zasady prowadzenia badań empirycznych; sposoby analizy wyników badań; sposoby prezentacji wyników badań oraz proces wnioskowania.	sprawozdanie, aktywność merytoryczna
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:	
K.1.U1.zaprojektować proces badań; umiejętnie dobrać narzędzia badawcze; K.1.U2.zebrać dane adekwatne dla postawionego problemu badawczego; K.1.U3.przeprowadzić poprawnie analizę danych; K.1.U4.opracować raport z wyników badań; K.1.U5.krytycznie przeanalizować raport z badań; K.1.U6.dobierać literaturę i materiały źródłowe adekwatne do problemu pracy dyplomowej; K.1.U7.dobierać formę prezentacji zebranych danych oraz argumentację adekwatną do zaprezentowania problemu pracy dyplomowej.	sprawozdanie, aktywność merytoryczna
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:	
K.1.K1.rzetelnego sprawozdania wyników swoich badań; K.1.K2.przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej. K.1.K3.rzetelnego sprawozdania wyników badań zawartych w pracy dyplomowej	sprawozdanie, aktywność merytoryczna
** egzamin pisemny (pytania otwarte, test, zadanie); egzamin ustny; zaliczenie na ocenę (praca kontrolna, prezentacja, esej, sprawozdanie, referat, materiały pisemne z metody problemowej, sprawdzian praktyczny (np. projekt, pokaz, inscenizacja, eksperyment, symulacja), badania terenowe, aktywność merytoryczna (sprawozdanie prowadzącego), zaangażowanie społeczne, obecność na zajęciach)	

V. Forma i warunki zaliczenia

(!) Liczba punktów ECTS nie zależy od uzyskanej oceny, a warunkiem ich przyznania jest spełnienie przez studenta wymagań dotyczących uzyskania zakładanych efektów uczenia się potwierdzonych zaliczeniem zajęć lub praktyk. Zatem każdy student rozliczający przedmiot, w tym w minimalnym akceptowalnym stopniu (na ocenę 3,0), otrzymuje pełną liczbę punktów ECTS.

(!) Każdy z efektów przewidzianych programem przedmiotu musi zostać osiągnięty co najmniej na minimalnym poziomie akceptowanym przez osobę prowadzącą zajęcia.

WYKŁAD		Oznaczyć (X) wybrane zgodnie z określonymi	%	Kryteria oceny
egzamin pisemny	pytania otwarte			Zgodnie z wymaganiami dotyczącymi danego zadania określonymi przez osobę prowadzącą zajęcia. Student otrzymuje ocenę niedostateczną (2,0), gdy nie wykazuje dostatecznego stopnia osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje mniej niż 50% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę dostateczną (3,0), gdy wykazuje większy niż niedostateczny, ale mniejszy niż dostateczny plus stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę dostateczną plus (3,5), gdy wykazuje większy niż dostateczny, ale mniejszy niż dobry stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 60% do 70% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę dobrą (4,0), gdy wykazuje większy niż dostateczny plus, ale mniejszy niż dobry stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 70% do 80% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę dobrą plus (4,5), gdy wykazuje większy niż dobry, ale mniejszy niż bardzo dobry stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 80% do 90% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę bardzo dobrą (5,0), gdy wykazuje większy niż dobry plus stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 90% do 100% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych
	test			
	zadanie			
egzamin ustny				
zaliczenie na ocenę	praca kontrolna			
	prezentacja			
	esej			
	sprawozdanie			
	referat			
	materiały pisemne z metody problemowej			
	sprawdzian praktyczny (np. projekt, pokaz, inscenizacja, eksperyment, symulacja)			
	badania terenowe			
	aktywność merytoryczna (sprawozdanie prowadzącego)			
	INNE:	(wpisz jaka)		
zaangażowanie społeczne				
		suma:	0 /100	
ĆWICZENIA		Oznaczyć (X) wybrane zgodnie z określonymi w pkt IV	%	
praca kontrolna				Student otrzymuje ocenę dostateczną plus (3,5), gdy wykazuje większy niż dostateczny, ale mniejszy niż dobry stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 60% do 70% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę dobrą (4,0), gdy wykazuje większy niż dostateczny plus, ale mniejszy niż dobry stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 70% do 80% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę dobrą plus (4,5), gdy wykazuje większy niż dobry, ale mniejszy niż bardzo dobry stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 80% do 90% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych Student otrzymuje ocenę bardzo dobrą (5,0), gdy wykazuje większy niż dobry plus stopień osiągnięcia efektów uczenia się i uzyskuje od 90% do 100% sumy punktów na egzaminie/zaliczeniu/pracach kontrolnych
prezentacja				
esej				
sprawozdanie		x	80	
referat				
materiały pisemne z metody problemowej				
sprawdzian praktyczny (np. projekt, pokaz, inscenizacja, eksperyment, symulacja)				
badania terenowe				
aktywność merytoryczna (sprawozdanie prowadzącego)		x	10	
INNE:	(wpisz jaka)			
zaangażowanie społeczne				
obecność (dozwolone -	1 nieobec.)	x	10	
		suma:	100 /100	
INNE:		Oznaczyć (X) wybrane zgodnie z określonymi	%	
praca kontrolna				
prezentacja				
esej				
sprawozdanie				
referat				
materiały pisemne z metody problemowej				
sprawdzian praktyczny (np. projekt, pokaz, inscenizacja, eksperyment, symulacja)				
badania terenowe				
aktywność merytoryczna (sprawozdanie prowadzącego)				
INNE:	(wpisz jaka)			
zaangażowanie społeczne				
obecność (dozwolone -	nieobec.)			
		suma:	0 /100	

VI. Zalecana literatura i pomoce naukowe

(!) Dostępność zalecanej literatury należy sprawdzić w bibliotece uczelni.

Literatura podstawowa

Łobodzki, M., 2006, Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych, Kraków, Impuls
 Urban S., Ładoński W, 2010, Jak napisać dobrą pracę magisterską, Wrocław, wyd. UE we Wrocławiu
 Kruger H.H, 2007, Metody badań w pedagogice, Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
 Regulamin Procesu dyplomowania WSGE w Jozefowie

Literatura uzupełniająca

Eco U, 2009, Jak napisać pracę dyplomową, poradnik dla humanistów, Warszawa, UW
 Brzeziński, J., 1997, Metodologia badań psychologicznych, Warszawa PWN

Uwagi

(!) pola są wypełniane przez uczelnianego opiekuna sylabusów (proszę nie zmieniać ich zawartości; w przypadku uwag, proszę o kontakt z opiekunem sylabusów)

(!) pola białe wypełnia nauczyciel akademicki odpowiedzialny za opis przedmiotu